

Sygn. akt I Ca 8/16

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SO Elżbieta Zalewska-Statuch

SR del. Ewelina Puchalska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku A. K. (1)

z udziałem A. K. (2)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 27 października 2015 roku, sygnatura akt I Ns 650/12

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. ustalić, że każda ze stron ponosi koszty postępowania w zakresie sum przez siebie wydatkowanych.

Sygn. akt I Ca 8/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 października 2015 roku Sąd Rejonowy w S. dokonał podziału majątku wspólnego A. K. (2)

i A. K. (1), ustalając jego skład i przyznając na rzecz wnioskodawcy A. K. (1) ruchomości w postaci: samochodu J. (...) 2000 r., kwoty uzyskanej ze sprzedaży samochodu F. (...) – 1 300 zł, drukarki komputerowej, dwóch biurerek, trzech regałów, szafy narożnej, szafki z szufladami, komody, trzech krzeseł, fotela, przyczepki (...), uszkodzonej zgrzewarki, piły, wiertarki stołowej, czterech stołów metalowych, dwóch komputerów stacjonarnych, telefonu stacjonarnego, materiałów reklamowych w biurze, odpadów PCV, maszyny do otworów pod klamki, frezarki do słupków, kwoty uzyskanej ze złomowania samochodu marki P. (...) - 700 zł, mebli skórzanych K., DVD, wzmacniacza, kolumny, laptopa, których łączna wartość wynosiła 28 100 zł. Na rzecz uczestniczki postępowania A. K. (2) Sąd przyznał udział wynoszący 6/8 części w zabudowanej nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) 42 oznaczonej nr działki (...) o powierzchni 0,0488 ha, objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Sieradzu o nr Kw (...) oraz

pozostałą część ruchomości tj.: komodę drewnianą, witrynę drewnianą, telewizor plazma 42 cale, ławę drewnianą, stolik pod telewizor, meble w kolorze zielonym, pralkę automatyczną, meble kuchenne w kolorze wiśniowym, lodówkę, płytę kuchenną grzewczą, stół kuchenny, sześć krzeseł, szafę bukową, lustro nad komodą, kanapę dwuosobową, szafę barona bukową, łóżko dwuosobowe

z materacem, dwa stoliki sypialne, sejf, witrynę holenderską, namiot czteroosobowy, podgrzewacz S., trzy podgrzewacze wody, kuchnię mikrofalową, trzy obrazy

w sypialni, obraz w sypialni abstrakcja, dwa obrazy nad kominkiem, lampę stojącą mosiądzowaną, dywan pod ławą, wkład kominkowy, sprężarkę powietrza, spawarkę sam, meble w pokoju córki uczestniczki, komputer stacjonarny. Łączna wartość przyznanych uczestniczce składników wynosiła 648 539,25 zł. Sąd ustalił równe udziały zainteresowanych w majątku wspólnym. Tytułem dopłaty wyrównującej udział A. K. (1) w majątku wspólnym Sąd zasądził od uczestniczki A. K. (2) kwotę 245 487 zł, płatną w trzech ratach z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminom płatności którejkolwiek z rat. Nadto Sąd orzekł

o wydaniu poszczególnych składników majątku przez zainteresowanych i kosztach postępowania.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o ustalony przez Sąd Rejonowy następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. K. (1) i uczestniczka A. K. (2) zawarli związek małżeński w dniu 27 czerwca 1987 r. W trakcie małżeństwa obowiązywał strony ustrój wspólności ustawowej. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 24 stycznia 2011 r. małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód z winy męża.

W czasie trwania małżeństwa małżonkowie nabyli udział wynoszący 6/8

w zabudowanej nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) (...) oznaczonej numerem działki (...) o powierzchni 0,0488 ha, dla której w Sądzie Rejonowym

w S. urządzona jest księga wieczysta o numerze (...) o wartości 621 239,25 zł. Położony na tej nieruchomości budynek małżonkowie w trakcie małżeństwa rozbudowali, a także dobudowali budynek gospodarczy z poddaszem mieszkalnym.

Aktualna wartość rynkowa tej nieruchomości zgodnie ze stanem na dzień 15 lutego 2011 r. wynosi 828 319 zł. Wartość rynkowa nakładów poczynionych w trakcie małżeństwa wyniosła 615 766 zł, co stanowi udział 74,34 % w wartości całej nieruchomości. Koszt rozbudowy budynku w dacie dokonania rozbudowy wyniósł 430 795 zł. Na rozbudowę strony przeznaczyły pieniądze w kwocie 95 000 zł uzyskane ze sprzedaży domu znajdującego się przy ul. (...) w S., który uczestniczka otrzymała w prezencie ślubnym od rodziców i który stanowił jej majątek odrębny.

W czasie trwania małżeństwa małżonkowie nabyli ponadto ruchomości szczegółowo opisane na wstępie. W czasie trwania małżeństwa uczestniczka A. K. (2) pracowała jako nauczycielka, a wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą (sklep z alkoholem, produkcja i sprzedaż okien).

Od daty wyprowadzenia się wnioskodawcy z mieszkania mieszczącego się na poddaszu budynku na ulicy (...) (...) i zamieszkania na parterze uczestniczka ponosi samodzielnie ponosi koszty opłat za media. Opłaty za wodę (3/8) za okres od roku 2011 do 2015 r. wyniosły 800 zł, a podatek od nieruchomości 10 000 zł. Uczestniczka poniosła także koszty przyłącza kanalizacyjnego do nieruchomości 1 425 zł, zapłaciła za naprawę dachu 7 000 zł, z czego 3/8 tego kosztu to 2 625 zł.

Od chwili, kiedy wnioskodawca A. K. (1) opuścił mieszkanie mieszczące się na poddaszu budynku przy ul. (...) (...) nie mógł tam wejść nawet

z policją. Lokal ten zajmuje uczestniczka.

Koszt najmu 3/8 takiego lokalu za ten okres wynosi 39 688 zł. Wnioskodawca zajmuje parter tego budynku. Wartość połowy czynszu za okres pięciu lat tych pomieszczeń wynosi 68 500 zł.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego i zgłoszonych żądań stron Sąd uznał, iż nie zachodzą przesłanki do ustalenia nierównych udziałów zainteresowanych

w majątku wspólnym, gdyż oboje pracowali zarobkowo i ze wszystkich sił przyczyniali się do zaspokojenia potrzeb założonej przez siebie rodziny. Okoliczność, iż uczestniczka otrzymała w prezencie ślubnym od rodziców dom przy ul. (...) w S. nie ma żadnego znaczenia dla ustalenia nierównych udziałów, ale wartość tej darowizny należy rozliczyć jako nakład uczestniczki z majątku odrębnego na majątek wspólny.

W zakresie sposobu podziału majątku dorobkowego, Sąd uznał, iż, z uwagi na zgodny wniosek zainteresowanych w tym zakresie, zachodzą podstawy uwzględnienia żądania uczestniczki przyznania jej udziału wynoszącego 6/8 części w nieruchomości położonej w S. przy ul. P.O.W. 42, podobnie jak podziału między zainteresowanych ruchomości, dokonanego w toku postępowania.

Sąd ustalił wartość 3/8 darowanej przez rodziców uczestniczki, a stanowiącej własność wnioskodawcy A. K. (1) nieruchomości przy ul. (...) (...)

w S. na kwotę 79 000 zł. Wartość nakładów poczynionych w trakcie małżeństwa na tę nieruchomość Sąd ustalił na kwotę 615 766 zł, natomiast koszt rozbudowy budynku w dacie dokonania tej rozbudowy na kwotę 430 795 zł, przy czym na rozbudowę uczestniczka przeznaczyła całą kwotę uzyskaną ze sprzedaży domu przy ul. (...), tj. 95 000 zł, co stanowi 22% udziału uczestniczki (nakładu) w całej rozbudowie w dacie jej wykonania. Od aktualnej wartości nakładów małżonków na tę nieruchomość, tj. kwoty 615 766 zł Sąd odjął kwotę 135 468 zł odpowiadającą procentowemu nakładowi uczestniczki z jej majątku odrębnego, ustalając wartość udziału każdego z małżonków w nakładach na majątek wspólny na kwotę 240 149 zł. Kwotę tę należy powiększyć o 79 000,00 zł, tj. wartość 3/8 nieruchomości odpowiadającej darowiźnie rodziców uczestniczki na rzecz wnioskodawcy, co daje 319 149 zł wartość udziału należnego wnioskodawcy A. K. (1). Od tej wartości udziału wnioskodawcy Sąd odliczył czynsz należny uczestniczce z tytułu użytkowania dolnej kondygnacji nieruchomości przy ul. (...) przez wnioskodawcę w okresie 5 lat od 2011 r. do 2015 r. w kwocie 68 500 zł, a także podatek od nieruchomości zapłacony przez uczestniczkę w kwocie 10 000 zł, opłaty za wodę 800 zł, koszt przyłącza kanalizacyjnego 1 425 zł, koszt naprawy dachu 2 625 zł, kwotę 30 000 zł z tytułu spłaty z firmy (...), co daje kwotę 205 799 zł. Do tej kwoty Sąd, uwzględniając wniosek A. K. (1) o powiększenie należnej mu dopłaty o wartość 3/8 czynszu za lokal mieszkalny położony na poddaszu tej nieruchomości, a zajmowany w całości przez uczestniczkę i jej córkę w okresie 5 lat, doliczył kwotę 39 688 zł, ustalając ostatecznie dopłatę na rzecz wnioskodawcy na kwotę 245 487 zł, rozkładając uczestniczce jej płatność na trzy raty, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminom płatności którejkolwiek z rat. Nadto Sąd orzekł o wydaniu poszczególnych składników majątku przez zainteresowanych i kosztach postępowania.

Z rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji nie zgodziła się uczestniczka postępowania A. K. (2), który zaskarżyła pkt. V orzeczenia w części dotyczącej wysokości dopłaty pieniężnej na rzecz wnioskodawcy A. K. (1) zarzucając: naruszenie przepisów postępowania poprzez błędną ich wykładnię

i niewłaściwe zastosowanie w szczególności art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.,

polegające na przyjęciu do rozliczenia nakładu uczestniczki postępowania z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci środków finansowych uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości zabudowanej przy ul (...) w S. według cen kupna-sprzedaży z aktu notarialnego, a nie wartości tej nieruchomości według cen aktualnych. Apelująca podniosła także zarzut naruszenia art. 206 i 207 k.c. przez sprzeczne z ich dyspozycją uznanie, że wnioskodawcy należą się pożytki w związku

z opuszczeniem przez niego części mieszkalnej nieruchomości, usytuowanej na poddaszu budynku przez wniesieniem pozwu rozwodowego. Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik uczestniczki uzupełnił apelację w ten sposób, że wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy dopłaty w wysokości 15 688 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki postępowania A. K. (2) nie jest uzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji w żadnej mierze nie dopuścił się naruszenia zaskarżonych przepisów postępowania, ani przepisów materialnoprawnych. Dokonane w sprawie ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy przyjmuje za własne, a zastosowaną przez Sąd Rejonowy metodę rozliczenia nakładów uczestniczki postępowania z majątku odrębnego na majątek wspólny małżonków uznaje za prawidłową, słuszną i uwzględniającą interesy obu stron.

Podkreślić należy, iż art. 45 § 1 k.r.io. zawiera jedynie ogólną regułę mówiącą o dopuszczalności żądania zwrotu nakładów oraz wydatków poczynionych w trakcie małżeństwa z majątku osobistego na majątek wspólny, lub odwrotnie, jednak nie jest to przepis wskazujący na sposób dokonywania tych rozliczeń. Nie zawiera takich wskazań także art. 567 k.p.c. Określone metody rozliczenia nakładów w podziałach majątku wspólnego wypracowuje doktryna i orzecznictwo zwracając uwagę na to, by dzielenie majątku zgromadzonego w trakcie pożycia małżeńskiego opierać się na zasadzie zrównoważonego uwzględnienia interesów obydwu stron postępowania, tak aby któraś z nich nie była pokrzywdzona przy ustalaniu ich wkładu do majątku małżeńskiego oraz aby dział odzwierciedlał w pełni faktyczny ciężar finansowy poniesiony przez małżonków w czasie trwania ich związku po to, by ochronione zostały interesy majątkowe tego małżonka, który w trakcie trwania małżeństwa i wspólności majątkowej małżonków przeznaczał część swojego własnego majątku na rzecz majątku wspólnego.

Przyjęta przez Sąd Rejonowy metoda rozliczenia nakładów uczestniczki postępowania A. K. (2) poczynionych z jej majątku odrębnego na majątek wspólny małżonków, oparta na sposobie rozliczenia zaproponowanej przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 grudnia 1980 r. III CZP 46/80 (OSNCP 1981, nr 11 poz. 206), należy do wiodących metod w praktyce orzekania sądów nie tylko sprawach, których stany faktyczne są podobne jak w cytowanym orzeczeniu, ale także w sytuacjach odwrotnych kiedy to, jak w niniejszej sprawie, nakłady poczynione zostały z majątku odrębnego małżonka na majątek wspólny. Tego rodzaju metoda polegająca na początkowym ustaleniu udziału ułamkowego (czy procentowego) nakładu małżonka na pełen koszt remontu składnika majątku wspólnego z okresu tego remontu, a następnie odniesienie tego ułamka do aktualnej wartości rynkowej tych samych nakładów na nieruchomości wspólnej, jest sprawiedliwa, bowiem uwzględnia z jednej strony wzrost wartości wspólnej nieruchomości, a z drugiej jest formą waloryzacji nakładu uczestniczki. Zastosowanie proponowanej przez uczestniczkę metody polegającej na uwzględnieniu w rozliczeniu aktualnej wartości nieruchomości przy ul. (...), składnika majątku odrębnego, byłoby nieuzasadnione i krzywdzące dla wnioskodawcy. Podkreślić bowiem należy, iż wkładem uczestniczki na remont wspólnej nieruchomości była konkretna suma pieniężna tj. 95 000 zł uzyskana w wyniku sprzedaży należącej do jej majątku odrębnego nieruchomości i to o tę kwotę, a nie o aktualną wartość rynkową tej samej nieruchomości, nastąpił wzrost wartości majątku wspólnego. Przychylenie się do twierdzeń uczestniczki powodowałoby, że z całego majątku nieruchomego przejętego przez uczestniczkę o aktualnej wartości rynkowej 828 319 zł, wnioskodawca miałby otrzymać niewiele ponad 15 000 zł dopłaty, przy uwzględnieniu innych wzajemnych rozliczeń i podzielonych równo nieruchomościach, których wartość przypadająca na wnioskodawcę wynosi 28 100 zł. To oznaczałoby konieczność przyjęcia w praktyce, że małżonkowie w trakcie małżeństwa w zasadzie niczego się nie dorobili, a tak przecież nie było, skoro wkład finansowy uczestniczki na remont wspólnej nieruchomości stanowił 22% wszystkich poniesionych kosztów. Zdaniem Sądu to, jaką cenę dzisiaj uczestniczka otrzymałaby ze sprzedaży nieruchomości stanowiącej jej majątek odrębny, zbyty w 1993 r., pozostaje bez wpływu na dokonywane aktualnie rozliczenia małżonków w zakresie majątku wspólnego.

Odnosząc się drugiego z zarzutów apelacji, dotyczącego zwiększenia należnej wnioskodawcy dopłaty o kwotę pożytków przypadających za część mieszkalną budynku na nieruchomości wspólnej, stwierdzić należy, iż także jest on nieuzasadniony. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że wnioskodawca opuścił zamieszkiwaną przez małżonków część budynku i nie mógł tam wrócić, nawet pomimo kilkukrotnych interwencji policji w związku z podejmowanymi

próbami powrotu. Ostatecznie zaadaptował pomieszczenia na parterze budynku, zamurując wejście na poddasze. Wyrazem tego były wzajemnie czynione sobie przez małżonków przeszkody w korzystaniu z parteru i poddasza. Decyzja Sądu na skutek zgłaszanych indywidualnych żądań stron, że każdy z byłych małżonków powinien zwrócić drugiemu pożytki z zajmowanych samodzielnie części budynku jest, w ocenie Sądu Okręgowego, sprawiedliwa, obiektywna i słuszna, skoro trudności w korzystaniu

z budynku strony sprawiały sobie wzajemnie. Ma także oparcie, wbrew twierdzeniom uczestniczki, w przepisach art. 206 i 207 k.c. określających uprawnienia i obowiązki współwłaścicieli do korzystania ze wspólnej nieruchomości. Uczestniczka zaś, pomijając fakt, że wnioskodawca pozostawał współwłaścicielem także części budynku stanowiącej poddasze, do której nie miał dostępu, domaga się pożytków

i zwrotu poniesionych wydatków na wspólną nieruchomość jedynie dla siebie. Tymczasem z okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż zgłoszone przez wnioskodawcę żądanie rozliczenia także jego utraconych pożytków ma swoje oparcie w przepisach art. 206 i 207 k.c., podobnie jak zgłoszone przez uczestniczkę jej żądania w zakresie rozliczenia pożytków i wydatków, co zostało przez Sąd Rejonowy zostało prawidłowo i kompleksowo uczynione.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.